

ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВОЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІ

*Сергієнко Т., к. політ. н., доцент,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Реалії сьогодення свідчать, що Україна захищаючи свою територіальну цілісність не лише відстоює свої кордони, зміцнюючи свою суб'єктність як на регіональному так і на глобальному рівні, а й захищає весь світ від країни-агресора. Поряд з відкритим збройним конфліктом точиться боротьба в інформаційному просторі. Російсько-українська війна, яка триває з 2014 року, змушує нас не лише відповідально ставитися до інформаційно-пропагандистського забезпечення як способу нейтралізації негативного інформаційно-психологічного впливу противника, запобігати поширенню неправдивої інформації про Україну, а й дбати про іміджеву привабливість нашої країни як на міжнародній арені, так і в середині держави.

Російська агресія проти України не лише стала стратегічною загрозою українській незалежності, а й дала нашій державі шанс вийти зі сфери впливу з боку східного сусіда. Але для цього необхідно кардинально змінити підходи до позиціонування України на міжнародній арені. Тож, сьогодні, актуалізується питання щодо формування міжнародного іміджу України, і це пов'язано з процесом активної трансформації світової економіки протягом останніх декількох років [1, с. 80]. Початок цьому заклала глобальна пандемія COVID-19 і війна Російської Федерації проти України. 24 лютого 2022 року Росія розпочала масштабне вторгнення до України, що поставило під сумнів можливості подальшого розвитку, не тільки в Україні, але й на Європейському континенті та порушило військовий баланс сил у регіоні й вплинули на зміну конфігурацій, що склалися після завершення холодної війни [2, с. 36].

Стан дослідження зазначеної проблеми має міждисциплінарний характер і є предметом наукових досліджень різних наукових шкіл, підходів, теорій і концепцій. Питання щодо вивчення політичної іміджелогії сьогодні набуває все більшої актуальності в нашій країні. У першу чергу необхідно назвати роботи перших теоретиків іміджелогії А.Панасюка, Г.Почепцова, В. Шепеля. Окремі аспекти даного питання досліджували як зарубіжні так і вітчизняні дослідники, зокрема, такі як: Ф. Кирилюк, А.Конверський, В.Білик, Н. Барна, Л. Браун, Я. Голосовкер, Ф. Дейвіс, С. Демченко, М. Еліаде, М. Жбанков, О. Змановська, А. Ковальчук, В. Королько, А. Косарев, А. Кошмаров, С. Кримський, Ю. Палеха, Т. Пархоменко, О. Перелигіна, О. Холод, В. Шапар. Також, зазначимо, що питання іміджелогії розглядаються у виданнях, присвячених діловому спілкуванню або діловому етикету. Особливо слід відзначити роботи таких авторів, як: В. Волкова, В. Горчакова, А.Ковальчук, Е.Перелигіна, А.

Стрижова, Н.Ушакова та інші. Проте, не дивлячись на доволі високу зацікавленість до даного питання все ж таки сьогодні є ряд проблем які потребують додаткового вивчення.

Метою дослідження є аналіз впливу сучасних інформаційних, цифрових процесів на трансформацію іміджу України на міжнародній арені.

Імідж держави – це сукупність раціональних та ірраціональних уявлень, образів, стереотипів, метафор, символів, асоціацій про державу, її специфіку, сформованих у індивідуальній та колективній свідомості громадян країни, світової громадськості загалом [3, с. 321]. Також, зазначимо, що категорія «імідж» у наш час значно відрізняється від традиційного трактування «образу» як такого і співвідноситься з галуззю соціального пізнання [4, с. 46]. Будучи феноменом індивідуальної, групової чи масової свідомості, імідж функціонує як образ уявлення, в якому у складній взаємодії поєднуються зовнішні і внутрішні характеристики об'єкта [5, с. 904].

Імідж держави, в контексті зазначеного, відіграє важливу роль, адже формується на основі сукупності комплексних характеристик, що в свою чергу формуються на основі демографічних, політичних чи економічних чинників, що перебувають у постійному взаємозв'язку, в результаті чого й визначається той чи інший рівень соціально-економічного, політичного розвитку.

Для кожної держави створення позитивного іміджу є запорукою розвитку міжнародної політики, що в цілому відбивається на реалізації політичного курсу у сфері національних інтересів та досягненні зовнішньополітичних цілей. Суть іміджу держави полягає у створенні певної атмосфери підтримки світовою спільнотою її окремих дій на міжнародній арені.

Політологи зауважують, що в Україні до повномасштабного втручання Російської Федерації політичний імідж був досить невизначений. Внаслідок невизначеного рівня іміджу Україна втрачала певні дивіденди на політичному просторі, а також у питанні національної безпеки та демократичних перетворень [6, с. 340]. Деякі науковці взагалі вважають, що Україні саме «розмитий» політичний імідж негативно впливав на інформаційне суспільство та потенціал у питаннях співпраці з високорозвиненими країнами.

Як зазначає Politico, згідно результатів глобального моніторингового опитування Morning Consult, репутація України після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році дещо покращилась на міжнародному рівні. Вторгнення Росії в Україну завдало шкоди світовій репутації Москви, а більшість країн зберігають більш позитивне ставлення до України. Позиції Росії в усіх країнах, котрі потрапили до вибірки, впали в лютому 2022 року, коли вона почала вторгнення в Україну [7].

Також, зазначимо, що після повномасштабного вторгнення рівень згуртованості в середині держави значно виріс і це пов'язано насамперед з спільним бажанням відбити збройну агресію Російської Федерації захищаючи суверенітет і незалежність держави. Сьогодні, як зазначає А.Єрмак «Україна довела всім, що є серйозним гравцем, якого потрібно поважати» [8].

Також, зазначимо, що сьогодні Україна активно борючись з агресією Російської Федерації не тільки стримує російську армію на полі бою але й перемагає ворога в інформаційному просторі і на дипломатичному рівні. Росія виграла в інформаційній війні проти України до початку широкомасштабної агресії, але після неї український наратив почав домінувати в інформаційному просторі на Заході.

Сьогодні вперше в історії люди воюють не тільки у фізичній площині, а й у цифровій. Кібератаки на державні установи. Інформаційно-психологічний тиск на суспільство. Фронт у наших ноутбуках стало майже таким же важливим, як і на сході країни. Як зазначає М. Федоров: «Ми створили сильну IT-армію, що об'єднує як українських, так і міжнародних IT-професіоналів. Зараз там близько 300 тисяч учасників. Усі кіберсолдати приєдналися на добровільних засадах» [9].

Цифрові технології допомогли українським громадянам взяти участь у бойових діях, проте межі між цивільними та військовими суб'єктами розмиваються. Додаток «Дія» - лише один із багатьох прикладів того, як українці використовують цифрові технології для захисту своєї батьківщини. Також, інформаційні операції є найважливішою основою зусиль України щодо залучення міжнародної підтримки.

Отже, на сьогодні в ході війни в Україні виявилися три значні цифрові тенденції. По-перше, **технологічні інновації допомогли Україні нівелювати звичайну військову перевагу Росії**, особливо за рахунок активнішої участі простих громадян. По-друге, оскільки ці громадяни стали унікальним способом брати участь у бойових діях за допомогою цифрових технологій, **кордони між цивільними та військовими суб'єктами розмилися**. По-третє, **конфлікт приніс величезну кількість даних, потенційно корисних для притягнення воєнних злочинців до відповідальності** [10].

Сьогодні Україна отримала унікальний досвід використання технологій під час повномасштабної війни. І як зазначає А.Жарикова, «Українські цифрові технології, які активно впроваджуються та використовуються під час війни, мають великий експортний потенціал після її завершення» [11]. Вторгнення Російської Федерації в Україну демонструє унікальний ефект нових технологій на полі бою та розширення ролі цивільних осіб, які використовують інформаційно-комунікаційні технології.

Таким чином, підводячи підсумок зазначимо, що в умовах військової агресії та інформаційної війни з боку Росії інформаційні та цифрові технології відіграють дуже велику роль у формуванні позитивного міжнародного іміджу України. І це беззаперечно, є пріоритетним напрямком, адже ефективно впливає на позиціонування держави в глобальному середовищі в умовах становлення інформаційної цивілізації, інформаційній безпеці країни в умовах дезінформаційних акцій та негативних інформаційних впливів з боку Російської Федерації.

Глобалізаційні і модернізаційні процеси сучасності стали каталізатором інформаційної революції, посилення ролі в політиці цифрових інформаційних технологій. По відношенню до держави інформаційні цифрові технології відіграють визначальну роль у формуванні позитивного іміджу як для власного народу, так і на міжнародній арені.

Позитивний і відповідно побудований імідж може виступати як один з інструментів залучення інвестицій, спрямованих на розвиток економіки України в післявоєнний період і досягнення цілей сталого розвитку. В якості перспектив подальших досліджень, доречним є розробка алгоритму плану відновлення для майбутньої відбудови національної економіки.

Список використаної літератури:

1. Сергієнко Т.І., Куріс Ю.В. (2022). Консолідація українського суспільства в умовах військової агресії Російської Федерації проти України. HUMANITIES STUDIES: збірник наукових праць / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», Випуск 11 (88).
2. Арабаджієв Д.Ю., Сергієнко Т.І. (2022). Теоретико-методологічні засади моніторингу соціальної згуртованості та стійкості у сучасних реаліях України (на прикладі Запорізької області). Регіональні студії, №30.
3. Руднєва А., Мальована Ю. (2022). Імідж України в умовах сучасних інформаційних процесів: цифрової трансформації та становлення електронного урядування. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Випуск 42.
4. Сергієнко Т. І., Скоркіна А. О. (2021). Особливості формування позитивного іміджу політичного лідера в сучасних умовах. Гілея: науковий вісник. К.: «Видавництво «Гілея», Вип. 161 (№ 3-4). Ч. 3. Політичні науки.
5. Сергієнко Т.І. (2021). Особливості розвитку сучасної політичної іміджелогії в контексті використання політичних, іміджевих та комунікаційних технологій. The I

International Science Conference on Multidisciplinary Research, January 19 – 21, Berlin, Germany. 1102 p.

6. Чумак О. (2020). Імідж України як один із чинників впливу на міжнародно-правові відносини. Міжнародне право. №3.
7. Вторгнення в Україну вдарило по світовій репутації Росії – дослідження. URL: <https://www.unian.ua/world/vtorgnennya-v-ukrajinu-vdarilo-po-svitoviy-reputaciji-rosiji-doslidzhennya-12112689.html> (дата звернення 25.01.23).
8. Андрій Єрмак. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-ukrayina-dovela-vsime-sho-ye-serjoznim-gravcem-74013> (дата звернення 25.01.23).
9. Цифровізація України: до, під час та після повномасштабної війни. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/05/27/7348844/> (дата звернення 25.01.23).
10. Цифрове поле бою: як інтернет змінив війну. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/540302-cifrovoe-pole-boya-kak-internet-izmenil-voynu> (дата звернення 25.01.23).
11. Федоров розповів, які українські цифрові продукти будуть популярними у світі після війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/17/693951/>